

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (+370 5) 266 4201, faks. (+370 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMINIŲ IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMO REIKALAVIMŲ ĮSTATYMO IR ASMENS SU NEGALIA TEISIŲ APSAUGOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO KEITIMO PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia antrą kartą svarstyti Lietuvos Respublikos gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų įstatymo Nr. XIV-1633 1, 2, 3, 6, 7, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 26 ir 29 straipsnių bei 1 priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Prieinamumo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-2044 priedo pakeitimo įstatymo projektą (toliau – ANTAPI projektas) (toliau kartu – Projektai). Projektai pataisyti po 2025 m. spalio 21 d. tarpinstitucinio pasitarimo.

Toliau dėstomoje lentelėje pateikta informacija apie Projektais teikiamus pasiūlymus ir jiems įgyvendinti svarbi informacija.

1. Projektais sprendžiama problema ir jos priežastys

2019 m. balandžio 17 d. buvo priimta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (Europos prieinamumo aktas) (toliau – Prieinamumo direktyva), kuria siekiama suderinti tam tikrų gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimus, taip užtikrinant sklandų vidaus rinkos veikimą bei pašalinant kliūtis laisvam tokių gaminių ir paslaugų judėjimui, atsirandančias dėl skirtingo nacionalinio teisinio reglamentavimo. 2022 m. gruodžio 8 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų įstatymas Nr. XIV-1633 (toliau – Prieinamumo įstatymas), kuris yra pagrindinis nacionalinis teisės aktas, perkeliantis Prieinamumo direktyvą į Lietuvos Respublikos teisę. Šis įstatymas įsigaliojo 2025 m. birželio 28 d.

Europos Komisija yra pradėjusi Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūrą INFR(2022)0311 dėl galimai nevysiško Prieinamumo direktyvos perkėlimo į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę. Atsižvelgiant į tai, Projektais siekiama užtikrinti visišką Prieinamumo direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę bei pašalinti kitus nustatytus teisinio reguliavimo trūkumus.

ANTAPI projektu siekiama papildyti šio įstatymo priedą dėl įgyvendinamų Europos Sąjungos teisės aktų, įtraukiant Prieinamumo direktyvą. Toks pakeitimas yra būtinas, nes Prieinamumo direktyvos 23 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta nuostata, pagal kurią institucijos, gavusios asmens su negalia prašymą, privalo teikti informaciją prieinamu formatu, buvo perkelta į ANTAPI 4 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktus. Atsižvelgiant į tai, šio įstatymo priedo papildymas Prieinamumo direktyva yra būtina sisteminio ir nuoseklaus direktyvos perkėlimo sąlyga.

Detalesnė informacija pateikiama prie šio teikimo pridedamame Projektų aiškinamajame rašte.

2. Projektais siūlomo teisinio reguliavimo esmė (siūlomas problemos sprendimas)

Prieinamumo įstatymo projektu siūloma patikslinti ir papildyti Prieinamumo įstatymo nuostatas, siekiant užtikrinti visapusišką ir tikslų Prieinamumo direktyvos perkėlimą į nacionalinę teisę bei pašalinti kitus teisinio reguliavimo trūkumus, kurie aptarti prie šio teikimo pridedame Projektų aiškinamajame rašte.

Taip pat Prieinamumo įstatymo projektu siūloma rinkos priežiūros funkciją, susijusią su vartotojų prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų interaktyviųjų įrenginių, perduoti iš Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – LRTK) Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai (toliau – VVTAT). Šis siūlymas grindžiamas VVTAT turima praktine patirtimi, esama infrastruktūra ir kompetencijos tęstinumu. VVTAT papildomų funkcijų įgyvendinimas reikalautų ženkliai mažesnių investicijų ir išlaidų nei LRTK, kuriai reikėtų didinti darbuotojų skaičių. Kadangi VVTAT jau vykdo rinkos priežiūrą įvairių gaminių srityje, prieinamumo reikalavimų priežiūra galėtų būti integruota į esamus procesus, sumažinant funkcijų dubliavimąsi ir administracinę naštą. Tuo tarpu LRTK, nevykdanti rinkos priežiūros kitų gaminių srityje, turėtų investuoti į naujų kompetencijų ugdymą ir struktūrinius pokyčius, kas didintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto naštą. Ministerijos preliminarūs skaičiavimai pateikti šio teikimo 4 punkte.

Prieinamumo įstatymo projektu siūloma atsisakyti galiojančių prieinamumo reikalavimų, susijusių su pagalbos pranešimų, gaunamų numeriu 112, tvarkymu. Kartu tame pačiame projekte numatoma, kad nuo 2027 m. birželio 28 d. įsigaliojusių naujos nuostatos, įtvirtinančios prieinamumo reikalavimų taikymą pagalbos pranešimams numeriu 112. Šis terminas pasirinktas atsižvelgiant į tai, kad Europos darnusis standartas, pagal kurį bus vertinamas prieinamumo reikalavimų įgyvendinimas, bus parengtas tik 2027 m. sausio 15 d. Iki tol diegiami techniniai sprendimai galėtų nesutapti su būsimu standartu, o tai sukeltų riziką patirti finansinių nuostolių ir neefektyviai panaudoti valstybės lėšas. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2023 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 1V-775 „Dėl nacionalinės Bendrojo pagalbos centro sistemos modernizavimo veiksmų plano patvirtinimo“ jau yra numatyti konkretūs veiksmai, sudarantys sąlygas įgyvendinti Prieinamumo įstatyme nustatytus reikalavimus nuo 2027 m. birželio 28 d. Tokia nuostata taip pat atitinka Prieinamumo direktyvos 31 straipsnio 3 dalį, suteikiančią valstybėms narėms teisę atidėti prieinamumo reikalavimų taikymą pagalbos skambučiams numeriu 112 iki minėtos datos.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas

Rinkos priežiūros mechanizmo prieinamumo srityje iš esmės keisti nesiūloma. Rinkos priežiūros institucijų kompetencijų pokytis aptartas aukščiau. Techniniai pakeitimai aptarti prie šio teikimo pridedamame Projektų aiškinamajame rašte.

4. Pasiūlymų įgyvendinimo kaštai (lėšų poreikis einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais bei jo finansavimo šaltinis)

Prieinamumo įstatymo projektu teikiama pasiūlymams įgyvendinti reikės papildomų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

LRTK funkcijai, susijusiai su vartotojų prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų interaktyviųjų įrenginių, vykdyti reikėtų vieno papildomo etato, kurio metinės išlaidos siektų apie 33 000 eurų, taip pat tektų patirti išlaidų darbuotojų kompetencijų kėlimui ir įstaigos struktūros pertvarkymui. VVTAT jau vykdo rinkos priežiūrą gaminių srityje, todėl prieinamumo reikalavimų priežiūros funkcijos integravimas į jos veiklą būtų šiek tiek paprastesnis dėl turimos priežiūros patirties ir esamų procedūrų. Vis dėlto ši funkcija būtų nauja ir reikalautų papildomo darbo apimtys, naujų žinių bei gebėjimų, todėl VVTAT taip pat reikėtų vieno papildomo etato, kurio metinės išlaidos siektų apie 33 000 eurų. Taigi, nors funkcijos perdavimas VVTAT leistų išvengti reikšmingos struktūrinės pertvarkos, įgyvendinimui vis tiek reikėtų papildomų žmoniškųjų išteklių ir kompetencijų stiprinimo. 2026 metais šis poreikis bus tenkinamas iš atitinkamoms ministerijoms

skirtų valstybės biudžeto asignavimų, o papildomai įvertinus šioms funkcijoms vykdyti faktinių išteklių poreikį bei realias funkcijų apimtis, 2027 m. ir vėlesniam laikotarpiui šių funkcijų finansavimo klausimai bus sprendžiami rengiant 2027–2029 m. biudžeto įstatymo projektą.

Prieinamumo įstatymo projekto įgyvendinimui nuo 2026 m. Bendrojo pagalbos centro pasirengimui užtikrinti 112 atsakymų prieinamumą asmenims su negalia (balso–teksto–vaizdo sąveika, realaus laiko tekstas, sistemų ir įrangos adaptacijos, „Unify“, „ReDAT“ ir BPC IS atnaujinimas) preliminarieji reikės 1 012 tūkst. Eur (2026 m.), 402 tūkst. Eur (2027 m.) ir 402 tūkst. Eur (2028 m.) papildomų valstybės biudžeto lėšų. Finansavimo užtikrinimo sprendiniai bus derinami Vyriausybės ir asignavimų valdytojų lygiu, atsižvelgiant į galimas perskirstymo, rezervo ar kitų finansavimo šaltinių alternatyvas, siekiant efektyviai įgyvendinti direktyvos (ES) 2019/882 ir deleguotųjų reglamentų 2023/444 bei 2024/1084 nuostatas.

5. Laukiamas rezultatas ir nauda bei juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės

Siūlomi pakeitimai prisidės prie efektyvesnio teisinio reguliavimo įgyvendinimo, padidins gaminių ir paslaugų prieinamumą asmenims su negalia, stiprins jų savarankiškumą ir dalyvavimą visuomenėje. Rinkos priežiūros institucijos galės veikti greitai, proporcingai ir koordinuotai. Tokiu būdu bus užtikrintas didesnis teisinis aiškumas, administracinis efektyvumas ir nacionalinio reguliavimo atitiktis Europos Sąjungos teisei.

6. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas

Aktualūs rodikliai numatyti 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos neįgaliesiems tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse plėtros programoje¹.

Geresnis prekių ir paslaugų prieinamumas asmenims su negalia ir kitiems funkcinį sutrikimų turintiems asmenims bus stebimas atliekant vartotojų, turinčių negalią ir patenkintų prekių ir paslaugų pritaikymu, apklausą. Apklausos bus atliekama kas 2 metus, o vartotojų dalis apskaičiuojama procentais nuo bendro respondentų, turinčių negalią, skaičiaus.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos² nuostatų įgyvendinimas

Projektai neprisideda prie šių nuostatų įgyvendinimo.

8. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas

Prieinamumo įstatymu į nacionalinę teisę perkeltos Europos Sąjungos teisės akto – Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų – nuostatos. Projektai yra įtraukti į perkeliama ir (ar) įgyvendinamo Europos Sąjungos teisės akto perkėlimo ir įgyvendinimo planą Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS).

Projektai yra susiję su šiais Europos Sąjungos teisės aktais:

1. Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo;
2. 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008 nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93;
3. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas);

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 10 d. nutarimas Nr. 933 „Dėl 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos neįgaliesiems tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse plėtros programos patvirtinimo“.

² Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

4. 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2017/1564 dėl aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai leidžiamų tam tikrų būdų naudoti tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (aktualios nuostatos perkeltos į Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą);
5. 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/1563 dėl Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimosi autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai.

9. Notifikavimas³ Europos Komisijai

Projektai nenotifikuotinas Europos Komisijai.

10. Pranešimas⁴ Europos Komisijai dėl paslaugų teikimo laisvės

Pranešimas Europos Komisijai nėra teiktinas.

11. Konsultavimasis su visuomene

Nenumatoma.

12. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis

12.1. Derinimo būdas	Prieinamumo įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS). ANTAPI projektas TAIS paskelbtas nebuvo, bet kadangi pakeitimas yra techninis, jis suderintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija darbo tvarka.
12.2. Derinimo terminas	10 darbo dienų.
12.3. Suinteresuotos institucijos ir suinteresuoti asmenys, pateikę pastabų ir pasiūlymų	Prieinamumo įstatymo projektas per TAIS buvo pateiktas derinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Bendrajam pagalbos centrui, Lietuvos audiosensorinei bibliotekai, Lietuvos bankui, Lietuvos radijo ir televizijos komisijai, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, Lietuvos standartizacijos departamentui, Lietuvos transporto saugos administracijai, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai, Viešųjų pirkimų tarnybai, Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijai prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos. Pastabų gavome iš vieno suinteresuoto asmens – UAB „Bitė Lietuva“.

³ Pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

⁴ Pagal Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo ir Pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl pranešimų ir informacijos apie nustatomus įsisteigimo arba nustatomus ar panaikinamus paslaugų teikimo laisvei taikomus reikalavimus teikimo“, reikalavimus.

12.4. Derinimo rezultatai	<p>Prieinamumo įstatymo projektas ir aiškinamasis raštas patikslinti pagal suinteresuotų institucijų pastabas ir pasiūlymus (patikslintas Prieinamumo įstatymo projektas suderintas darbo tvarka).</p> <p>ANTAPI projektas nebuvo derintas su institucijomis, bet šis techninis pakeitimas buvo darbo tvarka suderintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.</p>
12.5. Apibendrinti derinimo rezultatai	<p>Prieinamumo įstatymo projektas ir aiškinamasis raštas patikslinti atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos banko, Lietuvos radijo ir televizijos komisijos, Lietuvos transporto saugos administracijos, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos, Viešųjų pirkimų tarnybos ir Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pastabas bei pasiūlymus. Dėl dalies pastabų susitarta darbo tvarka, o kitų – ypač pateiktų Teisingumo ministerijos ir rinkos priežiūros institucijų – aptarimui buvo organizuoti pasitarimai kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Šių pasitarimų metu suinteresuotų institucijų pasiūlymai buvo detalčiai išnagrinėti ir suderinti.</p> <p>Atsižvelgiant į rinkos priežiūros institucijų pastebėjimą, kad Prieinamumo įstatyme nėra aiškiai reglamentuota procedūra dėl esminio gaminio ar paslaugos pagrindinio pobūdžio pakeitimo bei neproporcingos naštos vertinimo, konstatuotas poreikis parengti rekomendacinio pobūdžio gaires. Šio poreikio klausimas ir galimi tolesni veiksmai jau aptarti su Teisingumo bei Ekonomikos ir inovacijų ministerijomis, ir prie šio klausimo bus grįžtama vėliau.</p> <p>Klausimams dėl lėšų poreikio organizuotas atskiras susitikimas su Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Finansų ministerija, kurio metu institucijos informavo apie preliminarų lėšų poreikį Prieinamumo įstatymo nuostatomis įgyvendinti ir buvo susitarta dėl galimų finansavimo šaltinių.</p>
13. Projektų iniciatorius	
Ministerija.	
14. Projektų rengėjai	
Ministerijos Horizontalios politikos ir projektų valdymo grupė (vadovė – Daina Urbonaitienė, tel. Nr. +370 696 05395, el. p. daina.urbonaitiene@socmin.lt ; kontaktinis asmuo – patarėja Svajūnė Sirvydytė, tel. Nr. +370 667 16965, el. p. svajune.sirvydyte@socmin.lt).	
15. Kita, Ministerijos nuomone, reikalinga informacija	
Projektas suderintas su Ministerijos duomenų apsaugos pareigūnu.	

PRIDEDAMA:

1. Prieinamumo įstatymo projektas, 6 lapai;
2. ANTAPI projektas, 1 lapas;
3. Prieinamumo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 6 lapai;
4. ANTAPI projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
5. Projektų aiškinamasis raštas, 10 lapų.
6. Vyriausybės nutarimo dėl Projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui projektas, 1 lapas.
7. Prieinamumo direktyvos ir Projektų atitikties lentelė, 13 lapų;

8. Suinteresuotų institucijų ir asmenų pastabos, 21 lapas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Jūratė Zailskienė

Svajūnė Sirvydytė, tel. 0 667 16965, el. p. svajune.sirvydyte@socmin.lt